Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De vita christiana - Cod. Aug. pap. 142

Guilelmus <Arvernus>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Ammoniciones ad spiritualem vita; de immitacione Christi

urn:nbn:de:bsz:31-90922

Visual Library

Incipiunt admoniciones ad spiritualem vitam utiles
De imitatione Christi et contemptu omnium
vanitatum mundi Capitulum primum

Qui sequitur me non ambulat in tenebris dicit dominus
Hec sunt verba Christi quibus admonemur quatenus
vitam eius et mores imitemur si velimus veraciter
illuminari et ab omni cecitate cordis liberari Summum
igitur studium nostrum sit in vita Jhesu meditari Doctrina Christi
omnes doctrinas sanctorum precellit et qui spiritum haberet absconditum
ibi manna inveniret Sed contingit quod multi ex frequenti
auditu ewangelii parvum desiderium senciunt quia spiritum Christi
non habent Qui autem vult plene et sapide Christi verba
intelligere oportet ut totam vitam suam illi studeat conformare
Quid prodest tibi alta de trinitate disputare si careas humilitate
Unde displiceas trinitati Vere alta verba non faciunt
sanctum et iustum sed virtuosa vita efficit deo carum Opto
magis sentire compunctionem quam scire eius diffinicionem
Si scires totam bibliam exterius et omnium philosophorum dicta
quid totum prodesset sine caritate et gratia Vanitas vanitatum
et omnia vanitas preter amare deum et illi soli servire
Ista est summa sapiencia per contemptum mundi tendere
ad regna celestia Vanitas ergo divicias perituras querere et

sperare Vanitas quoque est honores ambire et in altum
se extollere Vanitas est carnis desideria sequi et
illud desiderare unde postmodum graviter oportet illud
puniri Vanitas est longam vitam optare et de bona
vita parum curare Vanitas est presentem vitam solum
attendere et que futura sunt non providere Vanitas est
diligere quod cum omni celeritate transit et illuc non festinare
ubi sempiternum gaudium manet Memento illius frequenter
proverbii Quia non satiatur oculus visu nec auris impletur
auditu Stude ergo cor tuum ab amore visibilium abstrahere
et ad invisibilia te transferre Nam sequentes suam sensualitatem
maculant conscientiam et perdunt dei graciam De humili
Omnis homo naturaliter scire desiderat sentire ipsius Capitulum ii
Sed sciencia sine timore dei quid importat Melius est profecto
humilis rusticus qui deo servit quam superbus philosophus qui se neglecto
cursum celi considerat Qui bene se ipsum cognoscit sibi ipsi
vilescit nec laudibus delectatur humanis Si scirem omnia
que in mundo sunt et non essem in caritate quid me iuvaret
coram deo qui me iudicaturus est ex facto Quiesce a nimio
sciendi desiderio quia magna ibi invenitur distractio et
deceptio Scientes libenter volunt videri et sapientes
dici Multa sunt que scire parum vel nichil anime prosunt Et valde
insipiens est qui aliquibus intendit quam hiis que saluti sue

deseruiunt Multa verba non saciant animam sed bona vita
refrigerat mentem et pura consciencia magnam prestat ad deum confi-
denciam Quanto plus et melius scis tanto gravius inde iudicaberis
nisi sanctius vixeris Noli ergo extolli de ulla arte
vel sciencia sed potius time de data tibi noticia Si tibi videtur
quod multa scis et satis bene intelligis scito tamen quod sunt multa
plura que nescis Noli altum sapere sed ignoranciam tuam magis
fatere Quid te vis alicui preferre cum plures doctiores
te inveniantur et magis in lege periti Si vis utiliter
aliquid scire et discere ama nesciri et pro nichilo reputari
Hec est altissima et utilissima lectio sui ipsius vera cognicio
et despectio De se ipso nichil tenere et de aliis semper bona et
alta sentire magna sapiencia est et perfectio Si videris aliquem
aperte peccare vel aliqua gravia perpetrare Non deberes te tamen meliorem
estimare quia nescis quamdiu possis in bono stare Omnes fra-
giles sumus sed tu neminem fragiliorem te ipso tenebis

De doctrina veritatis capitulum 3

Felix quem veritas per se docet non per figuras et voces tran-
seuntes sed sicuti se habet Nostra opinio et noster
sensus sepe nos fallit et modicum videt Quid prodest
magna cavillacio de occultis et obscuris rebus de quibus non
arguemur in iudicio quia ignoravimus Grandis insipiencia
quod neglectis utilibus et necessariis ultro intendimus
curiosis et dampnosis Oculos habentes non videmus

et quid cure nobis de generibus et speciebus cui eternum verbum
loquitur a multis opinionibus expeditur Ex uno verbo omnia et
unum loquuntur omnia et hoc est principium quod et loquitur nobis
Nemo sine illo intelligit aut recte judicat Cui omnia
unum sunt et omnia ad unum trahit et omnia in uno videt
potest stabilis corde esse et in deo pacificus permanere O veritas
deus fac me unum tecum in caritate perpetua Tedet me sepe
multa legere et audire et in te totum est quod volo et desidero
Taceant omnes doctores sileant universe creature in conspectu tuo
tu michi loquere solus quanto aliquis magis sibi unitus et
interius simplificatus fuerit tanto plura et altiora sine labore
intelligit quia desuper lumen intelligentie accipit Purus simplex
et stabilis spiritus in multis operibus non dissipatur quia omnia ad
dei honorem operatur et in se ociose ab omni propria exquisitione nititur
quis te magis impedit et molestat quam tua immortificata
affectio cordis Bonus et devotus homo opera sua prius intus disponit
que foris agere debet Nec illa trahunt eum ad desideria viciose
inclinacionis sed ipse inflectit ea ad arbitrium recte racionis
Quis habet forcius certamen quam qui nititur vincere se ipsum
Et hoc deberet esse negocium nostrum vincere scilicet se ipsum
et cottidie se ipsum forciorem fieri atque in melius aliquid
proficere Omnis perfectio in hac vita quandam imperfectionem
sibi habet annexam et omnis speculacio nostra quadam caligine

non caret humilis tua gemina tenor omnia hoc addendum
quam confunda sit inquisitio Nec est culpanda scientia aut qualibet
simplex rei noticia que bona est in se considerata et a deo ordinata
sed preferenda est semper bona consciencia et virtuosa vita Quia
ergo magis plures student scire quam bene vivere ideo
sepe errant et pene nullum vel modicum fructum ferunt
O si tantam adhiberent diligenciam ad extirpanda
vicia et virtutes inserendas sicut ad movendas questiones
non fierent tanta mala et scandala in populo nec tanta
dissolucio in cenobiis Certe adveniente die iudicii
non queretur a nobis quid legimus sed quid fecimus Nec quam
bene diximus sed quam religiose viximus Dic michi ubi
sunt modo omnes illi domini et magistri quos bene novisti dum
adhuc viverent et in studiis florerent Iam eorum prebendas
alii possident et nescio utrum recogitat pro vita sua
aliquid videbantur et modo de illis tacetur O quam cito transit
gloria mundi Utinam vita eorum sic apostolis concordasset tunc
bene studuissent et legissent Quam multi pereunt per vanam
scienciam in seculo qui parum curant de dei servicio Et quia magis
eligunt magni esse quam humiles ideo evanescunt in cogitacionibus
suis Vere magnus est qui magnam habet caritatem Vere magnus
est qui in se parvus est et pro nichilo omne culmen honoris ducit
Vere prudens est qui terrena arbitratur ut stercora ut Christum

lucrifaciat Et vere benedictus est qui dei voluntatem facit et suam voluntatem relinquit **De prudentia in agendis Capitulum 4m**

Non est credendum omni verbo nec instinctu sed caute et longanimiter res est secundum deum ponderanda Proh dolor sepe malum facilius quam bonum de alio creditur et dicitur ita infirmi sumus Sed perfecti viri non facile credunt omni enarranti quia sciunt humanam infirmitatem ad malum pronam et in verbis satis labilem Magna est sapientia non esse precipitem in agendis Nec pertinaciter in propriis sensibus stare Ad hanc etiam pertinet non quibuslibet hominum verbis credere nec audita et credita mox ad aliorum aures effundere Cum sapiente et conscientioso viro consilium habe et quere pocius a meliore instrui quam tuas adinventiones sequi Bona vita facit hominem sapientem secundum deum et expertum in multis Quanto quis in se humilior et deo subiectior tanto in omnibus erit sapientior et pacatior **De lectione sacrarum scripturarum Capitulum vm**

Veritas est in scripturis sacris querenda non eloquentia Omnis scriptura sacra eo spiritu debet legi quo facta est Querere debemus utilitatem in scripturis quam subtilitatem sermonis Ita libenter devotos et simplices libros legere debemus sicut altos et profundos Non te offendat auctoritas scribentis utrum parve vel magne litterature fuerit sed amor pure veritatis te trahat ad legendum Non queras quis hoc dixerit sed quid dicatur attende Homines transeunt sed veritas domini manet in eternum Sine personarum acceptione variis modis loquitur nobis deus

Curiositas nostra sepe nos impedit in lectione scripturarum cum
volumus intelligere et discutere ubi simpliciter esset
transeundum. Si vis profectum haurire lege humiliter simpliciter
et fideliter. Nec umquam velis habere nomen scientie. Interroga libenter
et audi tacens verba sanctorum nec displiceant tibi parabole
seniorum sine causa enim proferuntur. De inordinatis affectionibus capitulum vi

Quando cumque homo aliquid inordinate appetit statim
in se inquietus fit. Superbus et avarus numquam quiescunt.
Pauper et humilis spiritu in multitudine pacis conversantur. Homo
qui necdum in se perfecte mortuus est cito temptatur
et vincitur in parvis et vilibus rebus. Infirmus in spiritu
et quodammodo adhuc carnalis ad sensibilia inclinatus difficulter
potest a terrenis desideriis se totaliter abstrahere. Et ideo sepe
habet tristitiam cum se subtrahit leviter etiam indignatur
si quis ei resistit. Si autem prosecutus fuerit quod concupiscit statim
ex reatu conscientie gravatur quia secutus est passionem suam que
nichil iuvat ad pacem quam quesivit. Resistendo igitur passionibus
invenitur vera pax cordis non autem serviendo eis. Non est
ergo pax in corde hominis carnalis non in homine exterioribus
dedito sed in fervido et spirituali. De vana spe et elatione fugienda capitulum vii

Vanus est qui spem suam ponit in hominibus aut in creaturis.
Non pudeat te aliis servire amore Ihesu Christi et
pauperem in hoc seculo videri. Non stes super te ipsum sed in deo
spem tuam constitue. Fac quod in te est et deus aderit bone

Voluntati tue Ne confidas in tua sciencia vel cuiusquam astucia
viventis sed magis in dei gratia qui humiles adiuvat
et de se presumentes humiliat Ne glorieris in divitiis si
adsunt nec in amicis quia potentes sunt sed in deo qui omnia
prestat et se ipsum super omnia dare desiderat Ne te extollas
de magnitudine vel pulchritudine corporis que modica infirmitate
corrumpitur et defedatur Ne placeas tibi ipsi de habilitate aut
ingenio tuo ne displiceas deo cuius est totum quicquid boni
naturaliter habueris Non te reputes aliis meliorem ne forte
coram deo deterior habearis qui scit quid est in homine
Ne superbias de operibus bonis quia aliter sunt iudicia dei quam
hominum cui sepe displicet quod hominibus placet Si aliquid
boni habueris crede de aliis meliora ut humilitatem conserves
Non nocet si te omnibus supponas nocet autem plurimum si vel
uni te preponas Iugis pax cum humili in corde autem superbi
zelus et indignatio frequens

De cavenda nimia familiaritate

Non omni homini reveles
cor tuum sed cum sapiente et timente deum age causam
tuam Cum iuvenibus et extraneis rarus esto Cum divitibus noli
blandiri et coram magnatibus non libenter appareas Cum
humilibus et simplicibus cum devotis et morigeratis sociare
et que edificationis sunt pertracta Ne sis familiaris alicui
mulieri sed in communi omnes mulieres bonas deo commenda Soli

Soli deo et angelis eius opta familiaris esse et hominum
noticiam deuita Caritas habenda est ad omnes sed familiaritas
non expedit Quandoque accidit ut persona ignota ex bona fama
lucescit cuius tamen presencia oculos intuencium offuscat putamus
aliquando aliis placere ex coniunctione nostra et incipimus magis dis-
plicere ex morum improbitate in nobis considerata De obediencia et subiectione
capitulum ix

Valde magnum est in obediencia stare sub prelato viuere
et sui iuris non esse Multo tucius est stare in subiectione
quam in prelatura seu regimine Multi sunt sub obediencia magis
ex necessitate quam ex caritate et illi penam habent et leuiter murmurant
Nec libertatem mentis acquirent nisi ex toto corde propter deum se subiciant
Curre hic vel ibi non inuenies quietem nisi in humili subiectione
sub prelati regimine ymaginatio locorum et mutatio multos
fefellit Verum est quod unusquisque libenter agit pro sensu suo
et inclinatur ad eos magis qui secum senciunt Sed si deus inter
nos est Necesse est ut relinquamus eciam quandoque nostrum
sentire propter bonum pacis Quis est ita sapiens qui omnia plene
scire potest Ergo noli nimis in sensu tuo confidere sed velis eciam
aliorum sensum libenter audire Si bonum est tuum sentire et hoc
ipsum propter deum dimittis et alium sequeris magis inde proficies
Audiui enim sepe securius esse audire et accipere consilium quam dare
Potest eciam contingere ut bonum sit unumquemque sentire sed nolle aliis
acquiescere cum id aut racio aut causa postulat signum est superbie
et pertinacie De cauenda superfluitate verborum capitulum xm

Caueas tumultum hominum quantum potes multum enim
impedit tractatus secularium gestorum eciam si simplici animo proferantur

Cito enim inquinamur vanitate et captivamur. Vellem me
pluries tacuisse et inter homines non fuisse. Sed quare tam libenter
loquimur et per mutuas locutiones et invicem fabulamur, cum tamen
raro sine lesione conscientie ad silentium redimus. Ideo tam libenter
loquimur quia per mutuas locutiones ab invicem consolari querimus et
cor diversis cogitationibus fatigatum optamus relevare. Et multum
libenter de hiis que multum diligimus vel cupimus vel que nobis contraria
sentimus libet loqui et cogitare. Sed proh dolor sepe inaniter et frustra.
Nam hec exterior consolatio interioris et divine consolationis non modicum
est detrimentum. Ideo vigilandum est et orandum ne tempus otiose
transeat. Si loqui licet et expedit que ad edificationem sunt loquere. Malus
usus et negligentia nostri profectus multum facit ad incustodiam oris
nostri. Iuvat tamen non parum ad profectum spiritualem devota spiritualium
collatio, maxime ubi pares animo et spiritu in deo sibi sociantur.

De pace acquirenda et zelo proficiendi. Cap. xi

Multam pacem possemus habere si non vellemus nos
cum aliorum dictis et factis et que ad nostram curam non spectant
occupare. Quomodo potest homo diu in pace permanere qui
alienis curis se intermiscet, qui occasiones forinsecus querit,
qui parum vel raro se intrinsecus colligit. Beati simplices quoniam multam
pacem habebunt. Quare quidam sanctorum tam perfecti et contemplativi
fuerunt? Quia omnino se ipsos mortificare ab omnibus terrenis desi-
deriis studuerunt, et ideo totis medullis cordis deo inherere
atque libere sibi vacare potuerunt. Nos nimium occupamur propriis
passionibus et de transitoriis nimis sollicitamur. Raro etiam
vel unum vitium perfecte vincimus, et ad cottidianum profectum non

attendimus ideo frigidi et tepidi remanemus Si essemus
nobis ipsis perfecte mortui et interius minime implicati tunc
possemus etiam divina sapere et de celesti contemplatione aliquid
experiri Totum et maximum impedimentum est quia non sumus
a passionibus et concupiscentiis liberi nec perfectam viam
sanctorum conamur ingredi Quando etiam modicum adversitatis occurrit
nimis cito deicimur et ad humanas consolationes convertimur Si
niteremur sicut viri fortes stare in prelio profecto auxilium domini
super nos videremus de celo Ipse enim certantes et de sua
gratia sperantes paratus est adiuvare qui nobis certandi occasiones
procurat ut vincamus Si tantum in istis exterioribus observanciis
profectum religionis ponimus cito finem habebit devocio nostra
Sed ad radicem securim ponamus ut purgati a passionibus pacificam
mentem possideamus Si omni anno unum vicium extir-
paremus cito viri perfecti efficeremur Sed modo e contrario
sepe sentimus ut meliores et puriores in inicio conversionis
nos fuisse inveniamus quam post multos annos professionis Fervor
et profectus noster cottidie deberet crescere sed nunc pro magno
videtur si quis primi fervoris partem possit retinere
Si modicam violenciam faceremus in principio tunc cuncta
postea possemus facere cum levitate et gaudio Grave est
assueta dimittere sed gravius est contra propriam voluntatem ire
Sed si non vincis parva et levia quando superabis difficiliora
Resiste in principio inclinacioni tue et malam dedisce consuetudinem

Ne forte palati ad maiore te ducat difficultate Si adverteres quantu tibi pace et aliis letitia faceres te ipm bene habendo puto q sollicitius esses ad spiritualem profectu

De utilitate adversitatis Capitulum xij

Bonum nobis est q aliquando habemus aliquas gravitates et angustias quia sepe adcor revocant quatenus se in exilio esse cognoscat nec spem suam in aliquo remundi ponat Bonum est q patiamur quandoque contradictiones et q male et imperfecte de nobis sentiat etiam si bene agimus et intendimus ista sepe iuvant ad humilitatem et a vana gloria nos defendunt Tunc enim melius interiore testem deum querimus quando foris vilipendimur a hominibus et non bene nobis creditur Ideo deberet se homo in deo totaliter firmare ut non esset ei necesse multas consolationes querere Quando homo bone voluntatis tribulatur vel temptatur aut malis cogitationibus affligitur tunc deum sibi magis necessarium intelligit sine quo nichil boni se posse deprehendit Tunc etiam tristatur et gemit et orat pro miseriis quas patitur Tunc tedet eum diutius vivere mortem optat venire ut possit dissolvi et cum xpo esse Tunc etiam bene advertit perfectam securitatem et plenam pacem in mundo non posse stare

De temptationibus resistendis Capitulum xiij

Quam diu in mundo vivimus sine tribulatione et temptatione esse non possumus Unde in Job scriptum est Temptatio est vita humana super terram

Ideo unusquisque sollicitus esse deberet circa temptaciones
suas et vigilare in oracionibus ne dyabolus inveniret locum
decipiendi qui nunquam dormitat sed circuit querens quem devoret
Nemo tam perfectus est et sanctus qui non habeat aliquando temptaciones
et plene eis carere non possumus Sunt tamen temptaciones homini
sepe valde utiles licet molesti sint et graves et in illis
homo humiliatur purgatur et eruditur Omnes sancti per multas
tribulaciones et temptaciones transierunt et profecerunt Et
qui bene tribulationes et temptaciones nequiverunt reprobi
facti sunt et defecerunt Non est aliquis ordo tam sanctus
nec locus tam secretus ubi non sint temptaciones vel ad
versitates Non est homo securus a temptacionibus totaliter quamdiu
vivit quia in nobis est unde temptamur ex quo in concupiscencia
nati sumus Una temptacione seu tribulacione recedente
alia supervenit et semper aliquid ad paciendum habebimus
nam bonum felicitatis perdidimus Multi querunt temptaciones fugere
et gravius incidunt in eas Per solam fugam vincere non possumus
sed per pacienciam et veram humilitatem omnibus hostibus
efficimur fortiores Qui tantummodo exterius declinat nec radicem
non evellet parum proficiet immo citius ad eum temptaciones
redient et peius senciet Paulatim et per paciencia
cum longanimitate deo iuvante melius superabis quam
cum duricia et importunitate propria Sepius accipe consilium
in temptacione et cum temptato noli duriter agere sed consolaciones

ingere sit tibi optacōs fui Inicium omnium malorum temptacionum
inconstancia animi et parua ad deum confidencia / quia sicut
nauis sine gubernaculo hinc inde a fluctibus impellitur
ita homo remissus et suum propositum deserens varie
temptatur. Ignis probat ferrum et temptacio hominem iustum
Nescimus sepe quid possumus sed temptacio aperit quid sumus. Vi-
gilandum tamen est precipue circa inicium temptacionis quia tunc
facilius hostis vincitur si hostium mentis nullatenus intrare
sinitur sed extra limen statim ut pulsauerit illi obuiatur
Vnde quidam dixit Principiis obsta sero medicina paratur
Nam occurrit menti simplex cogitacio deinde fortis imaginacio
postea delectacio et motus prauus et assensio Sicque paulatim
ingreditur hostis malignus ex toto dum illi non resistitur
in principio. Et quanto diucius ad resistendum quis torpuit
tanto in se cottidie debilior fit et hostis contra eum potencior
Quidam in principio conuersionis sue grauiores temptaciones paciuntur
quidam autem in fine Quidam vero quasi per totam vitam suam
male habent Nonnulli satis leniter temptantur secundum diuine
ordinacionis sapienciam et equitatem que statum et merita
hominum pensat et cuncta ad electorum suorum salutem
preordinat Ideo non debemus desperare cum temptamur sed eo
feruencius deum exorare quatenus dignetur in omni tribulacione
nos iuuare qui vtique secundum dictum Pauli talem faciet cum

temptacione convertitur ut possis sustinere Humiliemus
ergo animas nostras sub manu dei in omni temptacione et
tribulacione quia humiles spiritu saluabit et exaltabit In temp
tacionibus et tribulacionibus probatur homo quantum profecit et ibi magis
meritum consistit et virtus melius patescit Nec magnum
est si homo devotus sit et fervidus cum gravitatem non sentit sed si
tempore adversitatis paciens se sustinet spes magni profectus
erit quidam a magnis temptacionibus custodiuntur et in minus
cottidianis sepe vincuntur ut humiliati numquam de se ipsis
in magnis confidant qui in tam modicis infirmantur

Ad te ipsum oculos reflecte De temerario iudicio vitando c.
et aliorum facta caveas iudicare In iudicando
alios homo frustra laborat sepius errat et leviter peccat
Se ipsum vero iudicando et discuciendo semper fructuose
laborat Sicut nobis res cordi est sic de ea frequenter
iudicamus Nam verum iudicium propter privatum amorem
faciliter perdimus Si deus semper esset pura intencio nostri
desiderii Non tam faciliter turbaremur propter resistenciam
sensus nostri Sed sepe aliquid ab intus latet vel eciam ab extra
occurrit quod nos eciam pariter trahit Multi occulte se ipsos
querunt in rebus quas agunt et nesciunt Videntur
eciam in bona pace stare quando res pro eorum velle

fiut et sentire Si aut alit fit qz cupiut cito mouetur et tristes fiut propter diversitate sensuu et opinionu satis frequenter oriuntur dissensiones inter amicos et tuneos inter religiosos et devotos Antiqua consuetudi difficulter relinquitur et vltra proprium videre nemo libenter ducitur Si raciam tue magis inniteris vel industrie qz virtuti subiectiue ihesu xpi raro et tarde eris homo illuminatus qz deus vult nos sibi perfecte subiici et omnem racione per inflamatu amorem transcendere De operibus ex caritate factis Ca xvi

Pro nulla re mundi et pro nullius hominis dilectione aliquid malu e faciendum sed pro vtilitate tu indigentis opus bonu aliquid intermittendum est etiam pro meliori mutandum hoc enim facto opus bonu no destruitur sed in melius commutatur Sine caritate opus exterius nichil prodest Quicquid aut ex caritate agitur quantulumcumque etiam parvu sit et despectu totum efficitur fructuosu Magis siquidem deus pensat ex quanto quis agit qz quantu facit Multu facit qui multu diligit Multu facit qui rem bene facit Bene facit qui magis communitati qz sue voluntati seruit Sepe videtur esse caritas et e magis carnalitas qz carnalis inclinatio propria voluntas spes retribucionis affectus commoditatis raro abesse volunt Qui veram et perfectam caritatem

habet in nulla re se ipm querit sed dei solummodo gloriam in omnibus fieri desiderat Nulli eciam invidet quia nullum spaciale gaudium amat nec se ipm [struck] vult gaudere sed in deo super omnia bona optat beatificari Nemini aliquid boni attribuit sed totaliter ad deum refert a quo fontaliter omnia procedunt In quo finaliter omnes sancti fruibiliter quiescunt O qui scintilla haberet vere caritatis profecto omnia terrena sentiret plena vanitatis

De sufferencia defectuum aliorum Ca xvi

Quod homo in se vel alijs emendare non valet debet pacienter sustinere donec deus aliter ordinet Cogita quia sic forte melius est pro tua probacione et paciencia sine qua non sunt multum ponderanda merita nostra Debes tamen pro talibus impedimentis supplicare ut deus tibi dignetur subvenire et possis benigne portare Si quis semel aut bis amonitus non acquiescit Noli cum eo contendere sed totum committe deo ut fiat voluntas eius et honor in omnibus servis suis qui scit bene mala in bonum convertere Stude paciens esse in tollerando aliorum defectus quelescumque infirmitates quia et tu multa habes que ab alijs oportet tollerari Si non potes te talem facere qualem vis quomodo poteris alium habere ad tuum beneplacitum Libenter habemus alios perfectos sed tamen proprios non emendamus defectus Volumus quod alij stricte corrigantur et ipi corrigi nolumus Displicet larga aliorum licencia et tamen nolumus negari quod petimus Alios per statuta volumus restringi et ipi nullatenus paciuntur amplius cohiberi Sic ergo patet quam raro proximum sicut nos ipos pensamus Si essent omnes perfecti quid tunc haberemus ab alijs pro deo pati Nunc autem deus sic ordinavit ut discamus alter alterius onera portare quia nemo sine defectu nemo sibi sufficiens nemo sibi satis

sapiens quod oportet nos invicem consolari, pariter adiuvare, instruere
et amonere. Quante autem virtutis quisque fuit melius patet
occasione adversitatis. Occasiones namque hominem fragilem non faciunt
sed qualis sit ostendit. **De monastica vita Capitulum xvii**

Oportet ut discas te ipsum in multis frangere si vis
pacem et concordiam cum aliis tenere. Non est parvum in mona-
steriis vel congregatione habitare et ibi sine querela
conversari et usque ad mortem fidelis perseverare. Beatus qui
bene vixit et feliciter consummavit. Si vis debite stare et
proficere teneas te tamquam exulem et peregrinum super terram.
Oportet te stultum fieri propter Christum si vis religiosam ducere vitam.
Habitus et tonsura modicum confert sed mutatio morum et integra mortificatio
passionum verum faciunt religiosum. Qui aliud querit quam pure deum
et anime sue salutem non inveniet nisi tribulationem et dolorem. Non
potest etiam diu stare pacificus qui non nititur esse minimus et
omnibus subiectus. Ad serviendum venisti non ad regendum. Ad pati-
endum et laborandum scias te vocatum non ad otiandum vel
fabulandum. Hic ergo probantur homines sicut aurum in fornace.
Hic nemo potest stare nisi ex toto corde se voluerit propter
deum humiliare. **De exemplis sanctorum patrum Capitulum xviii**

Intuere sanctorum patrum vivida exempla in quibus vera perfectio
refulsit et religio et videbis quam modicum sit et pene nichil
quod nos agimus. Heu quid est vita nostra si illis fuit comparata. Sancti
et amici Christi servierunt domino in fame et siti in frigore et caliditate
et nuditate in labore et fatigatione in vigiliis ~~et fatigatione~~
et ieiuniis in orationibus et sanctis meditationibus in persecutionibus

et opprobrijs multis O quam multas et graves tribulationes
passi sunt apostoli martires confessores virgines et reliqui omnes
qui christi vestigia voluerunt sequi et animas suas in hoc
mundo oderunt ut in eterna vita eas possiderent O
quam stricta et abdicata vita sancti patres in heremo duxerunt
quam longas et graves temptationes pertulerunt quam frequenter ab
inimico vexati quam crebras et feruidas orationes deo obtulerunt
quam rigidas abstinentias peregerunt Quam zelum et feruorem ad
spiritualem profectum habuerunt quam forte bellum ad edomationem
viciorum gesserunt quam puram et rectam intencionem ad deum
tenuerunt Per diem laborabant + (et noctibus orationi diu vacabant) quamquam laborando ab oracione mentali
minime cessarunt cessarent Omne tempus vtiliter expendebant
omnis hora ad vacandum deo breuis videbatur et pre magna
dulcedine contemplacionis etiam obliuioni tradebatur necessitas
corporalis refectionis Omnibus diuitijs dignitatibus honoribus
amicis et cognatis renunciabant nil de mundo habere
cupiebant vix necessaria vite sumebant corpori seruire
eciam in necessitate dolebant Pauperes igitur erant rebus terrenis sed
diuites valde in gratia et virtutibus exterius egebant sed intus
gratia et consolatione diuina reficiebantur Mundo erant alieni
sed deo proximi et familiares amici Sibi ipsis videbantur
tamquam nichili et huic mundo despecti sed erant in oculis
dei preciosi et electi In vera humilitate stabant in simplici
obediencia viuebant in caritate et paciencia ambulabant et
ideo cottidie in spiritu proficiebant et magnam apud deum

gratiam obtinebat. Satis sit in exemplum omnibus religiosis
et devotis, et plus provocare nos debet ad bene proficiendum
quam tepidorum numerus ad relaxandum. O quantus fervor omnium religiosorum
in principio sue sancte institutionis fuit. O quanta devotio fuit orationis,
quanta emulatio virtutis, quam magna disciplina viguit, quanta
reverentia ac obedientia sub regula magistri in omnibus effloruit.
Testantur adhuc vestigia derelicta, quod vere viri sancti et perfecti
fuerunt, qui tam strenue militantes mundum suppeditaverunt.
Iam magnus putatur, si quis transgressor non fuerit, si quod accepit
cum patientia tollerare potuit. O tepor et negligentia status
nostri, quod tam cito declinamus a pristino fervore, et iam tedet vivere
pre lassitudine et tepore. Utinam in te penitus non dormitet profectus
virtutum, qui multa sepius vidisti exempla devotorum. De exercitiis

boni religiosi. Capitulum xix

Vita boni religiosi omnibus virtutibus
pollere debet, ut sit talis intus qualis videtur hominibus
exterius. Et merito multo plus debet esse intus quam cernitur foris, quia inspector
noster deus est, quem summopere revereri debemus ubicumque fuerimus, et
tamquam angeli in conspectu eius mundi incedere. Omni die renovare
debemus propositum nostrum, et ad fervorem nos excitare quasi hodie
primum ad conversionem venissemus, atque dicere: Adiuva me domine
deus in bono proposito et sancto servitio tuo, et da michi nunc hodie
perfecte incipere, quia nichil est quod hactenus feci. Secundum propositum nostrum
cursus profectus nostri, et multa diligentia opus est bene proficere
volenti. Quod si fortiter proponens sepe deficit, quid ille qui raro
aut minus fixe aliquid proponit. Variis tamen modis contingit
desertio propositi nostri, et levis omissio exercitiorum vix sine aliquo

dispendio transit. Iustorum propositum in gratia dei potius quam in propria
sapientia pendet in quo et semper confidunt quidquid arripiunt. Nam
homo proponit sed deus disponit nec est in homine via eius. Si
pietatis causa aut fraterne utilitatis proposito quandoque consuetum ob
mittitur exercitium facile postea poterit recuperari. Si autem
tedio animi et negligentia faciliter relinquitur satis culpabile est
et nocivum sentietur. Conemur quantum possumus adhuc leviter
deficiemus in multis. Semper tamen aliquid certi proponendum
est et contra illa precipue que amplius nos impediunt. Exterio
ra et interiora pariter nobis scrutanda sunt et ordinanda
quia utraque expediunt ad profectum. Si non continue te vales
colligere saltem interdum et ad minus semel in die mane
videlicet aut vespere. Mane propone vespere discute mores tuos
qualis fuisti hodie in verbo opere cogitatione quia in his sepius
forsitan deum offendisti et proximum. Accinge te sicut vir contra
diabolicas nequicias. Frena gulam et omnem carnis inclinationem
facilius frenabis. Nunquam sis ex toto ociosus sed aut legens aut
scribens aut orans aut meditans aut aliquid utilitatis
pro communi laborando. Corporalia tamen exercicia discrete sunt agenda
nec omnibus equaliter assumenda. Que communia non sunt non sunt
foris ostendenda nam in secretis tucius exercentur privata. Caven
tamen ne piger sis ad communia et ad singularia promptior sed expletis
integre et fideliter debitis et iniunctis si iam ultra vacat
redde te tibi prout devocio tua desiderat. Non possunt omnes

habere omni exercitium sed aliud isti aliud illi magis deservit
Etiam pro temporis congruencia diversa placent exercicia et
alia in festis alia feriatis magis sapiunt diebus Aliis in-
dicemus tempore temptacionis et aliis tempore pacis et quietis Alia
cum quaeramus liberius cogitare et alia cum leti in domino sumus
Circa principalia festa renovanda sunt bona exercicia et
sanctorum suffragia ferventius imploranda De festo in festum
proponere debemus quasi tunc de seculo migraturi et ad eternum festum
perventuri Ideoque sollicite nos preparare debemus in devotis temporibus
et devotius conversari atque omnem observanciam strictius custodire
tamquam in brevi premium laboris nostri deo percepturi Et si dilatum
fuerit credamus nos minus bene preparatos atque indignos nos
tante adhuc glorie que revelabitur in nobis tempore prefinito
et studeamus nos melius ad exitum preparare Beatus servus ait
evangelista lucas quem cum venerit dominus invenerit
vigilantem amen dico vobis super omnia bona constituet eum

Quere aptum tempus De amore solitudinis et silencii capitulum xx

Vacandi tibi et de beneficiis dei perrecogita
relinque curiosa tales perlege materias que compunctionem
magis prestant quam occupacionem Si te subtraxeris a superfluis
locucionibus et ociosis circuicionibus necnon a novitatibus
et rumoribus audiendis invenies tempus sufficiens et
aptum pro bonis meditacionibus insistendis Maximi sanctorum
humana consorcia ubi poterant vitabant et deo in secreto
vivere eligebant Dixit quidam Quociens inter homines

fui minor homo redii Hoc sepius experimur quando diu confabulamur
Facilius est omnino tacere quam verbo non excedere Facilius est
domi latere quam foris se posse sufficienter custodire Qui igitur intendit
ad interiora et spiritualia pervenire oportet eum cum Jhesu a turba declinare
Nemo secure apparet nisi qui libenter latet Nemo secure loquitur
nisi qui libenter tacet Nemo secure preest nisi qui libenter subest
Nemo secure precipit nisi qui bene obedire didicit Nemo
secure gaudet nisi bone consciencie testimonium in se habeat Semper
tamen sanctorum securitas plena timoris dei extitit nec eo minus
solliciti et humiles in se fuerunt quia magnis virtutibus
et gracia emicuerunt Pravorum autem securitas ex superbia et
presumpcione oritur et in fine in deceptionem sui vertitur Nunquam
promittas tibi securitatem in hac vita quamvis bonus videaris
cenobita aut devotus heremita Sepe meliores in estimacione
hominum gravius periclitati sunt propter suam nimiam confidenciam
Unde multum utilius est ut non penitus temptacionibus
careat sed sepius impugnetur ut nimium secure sint ne forte
in superbia eleventur ne etiam ad exteriores consolaciones licencius
declinent O qui nunquam leticiam transitoriam quereret qui
nunquam cum mundo se occuparet quam bonam conscienciam servaret
O qui omnem vanam sollicitudinem amputaret et dun
taxat salutaria ac divina cogitaret et totam spem suam
in deo constitueret Quam magnam pacem et quietem
possideret Nemo dignus est celesti consolacione nisi

diligenter se excusaverit sine ista compunctione. Si vis corde tenus
compungi intra cubile tuum et exclude tumultus mundi sicut
scriptum est In cubilibus vestris compungimini. In cella invenies
quod deforis saepius amittes. Cella continuata dulcescit et
male custodita tedium generat. Si in principio conversionis tue bene
eam incolueris et custodieris erit tibi postea dilecta amica
et gratissimum solatium. In silentio et quiete proficit anima devota
et discit abscondita scripturarum. Ibi invenit fluenta lacrimarum
quibus singulis noctibus se lavet et mundet ut conditori suo
tanto familiarior fiat quanto longius ab omni seculari tumultu
degit. Qui ergo se abstrahit a notis et amicis approximabit illi
deus cum angelis suis. Melius est latere et sui curam agere quam
se neglecto signa facere. Laudabile est homini religioso raro
foras ire fugere videri nolle etiam homines videre. Quid
vis videre quod non licet habere. Transit mundus et concupiscentia
eius. Trahunt desideria sensualitatis ad spaciandum sed cum hora
transierit quid nisi gravitatem conscientie et cordis dispersionem reportas.
Letus exitus tristem sepe reditum parit et leta vigilia
serotina triste mane facit. Sic omne carnale gaudium blande
intrat sed in fine mordet et perimit. Quid potes alibi videre
quod hic non vides. Ecce celum et terra et omnia elementa
nam ex istis omnia sunt facta. Quid potes alicubi videre
quod diu potest sub sole permanere. Credis te forsitan satiari
sed non poteris attingere. Si cuncta videres presentia quid esset
nisi visio vana. Leva oculos tuos ad deum in excelsis

et omnia peccata tua et negligencias. Dimitte vana
vanis tu autem intende illis que precipit deus. Claude super
te hostium tuum et voca ad te Jhesum dilectum tuum. Mane
cum eo in cella quia non invenies alibi tantam pacem.
Si non exisses nec quicquam de rumoribus audisses melius in bona
pace permansisses. Ex quo nova aliquando delectat audire
oportet te exinde turbacionem cordis tollerare. De timore

Si vis aliquid proficere conserva te in timore dei
et noli esse nimis dei [illegible] observanda Capitulum xxj
liber sed sub disciplina cohibe omnes sensus tuos nec in
epte te tradas leticie. Da te ad cordis compunctionem et
invenies devocionem. Compunctio multa bona aperit que
dissolucio cito perdere consuevit. Mirum est quod homo potest unquam
in hac vita letari qui suum exilium et tam multa pericula
anime sue considerat et pensat. Propter levitatem cordis et negligenciam
defectuum nostrorum non sentimus anime nostre dolores sed sepe
vane ridemus quando merito flere deberemus. Non est vera
libertas nec bona leticia nisi in timore dei cum
bona consciencia. Felix qui abicere potest omne impedimentum
distractionis et ad unionem se redigere sancte compunctionis.
Felix qui a se abdicat quicquid conscienciam suam maculare potest
vel gravare. Certa viriliter consuetudo consuetudine vincitur.
Si tu scis homines dimittere ipsi bene te dimittent tua
facta facere. Non attrahas tibi res aliorum nec te implices
causis maiorum. Habe semper oculum super te primum et ammoneas

te ipm specialit' spo[n]mibq dilectis Si no habes fauore
hom[inu]m noli conde [con]trai s[ed] hoc sit tibi [con]fue q[uia] no habes
te satis bene et circ[um]specte sic deceret dei s[er]vu[m] et devotu[m]
religiosu[m] [con]u[er]sari Utiliq[ue] [et] sepe [est] securiq q[uod] ho no habeat
multas [con]solatioes in h[ac] vita secundu[m] carne[m] p[re]cipue
Ita q[uod] divinas no habeamq aut rariq sentimq nos in
culpa sumus q[uia] [com]punctioe[m] cordis no q[ue]rimq nec vanas
et exteriores omo abicimq Cognosce indignu[m] divina [con]solatoe
s[ed] magis dignu[m] multa t[ri]bulatoe Quado ho p[er]fecte est
[com]punctq tuc [gr]auis et amarq est ei totq mudus Bonus
ho sufficiente[m] invenit materia[m] dolendi et flendi
Sive enim se [con]siderat sive de p[ro]ximo pensat scit q[uia] neo
sine t[ri]bulatoe hic vivit Et q[uan]to st[r]ictiq se [con]siderat
tato ampliq dolet Materie iusti doloris et interne
[com]punctiois sut peccata et vicia n[ost]ra q[ui]bq ita involuti
iacemq vt raro celestia [con]templari valeamq Si frequentiq
de morte tua q[uam] de longitudie vite cogitares non
dubiu[m] quin ferventiq te emedares Si etiam futuras
inferni sive purgatorij penas cordialit' p[er]penderes credo
q[uod] libente[r] laborem et dolorem sustineres et nichil
rigoris formidares Sed q[uia] ad cor ista no transeut et
blandimenta adhuc amamq ideo frigidi et valde
pigri remanemq Sepe [est] inopia sp[iritu]s Unde tam
leuite[r] conqueritur miseru[m] corpq Ora igit[ur] ad dnm ut
det tibi [com]punctiois sp[iritu]m et dic cu[m] p[ro]pheta Ciba me

domine pane lacrimarum et potu da michi in lacrimis in mensura

De consideratione humane miserie Capitulum xxii

Miser es ubicumque fueris et quocumque te verteris nisi ad deum te convertas. Quid turbaris quia non succedit tibi sicut vis et desideras? Quis est qui habet omnia secundum suam voluntatem? Nec ego nec tu nec aliquis hominum super terram. Nemo est in mundo sine aliqua tribulacione vel angustia quamvis rex sit vel papa. Quis est qui melius habet? Utique qui pro deo aliquid pati valet. Dicunt multi imbecilles et infirmi: Ecce quam bonam vitam ille habet, quam dives, quam magnus, quam potens, quam excelsus. Sed attende ad celestia bona et videbis quod omnia ista temporalia nulla sunt. Sed valde incerta et magis gravancia, quia numquam sine sollicitudine et timore possidentur. Non est hominis felicitas habere temporalia ad habundanciam, sed sufficit ei mediocritas. Vere miseria est vivere super terram. Quanto homo voluit esse spiritualior, tanto presens vita fit ei amarior, quia sentit melius et videt clarius humane corrupcionis defectus. Nam comedere, bibere, vigilare, dormire, quiescere, laborare et ceteris necessitatibus nature subiacere vere magna miseria est et afflictio homini devoto, qui libenter esset absolutus et liber ab omni peccato. Valde enim gravatur interior homo necessitatibus corporalibus in hoc mundo. Unde propheta devote rogat

quatenus liber ab istis esse valeat dicens De necessitatibus
meis erue me domine Sed ve non cognoscentibus suam
miseriam Et amplius ve illis qui diligunt hanc miseram
et corruptibilem vitam Nam in tantum quidam hanc amplectuntur
licet etiam vix necessaria laborando aut mendicando habeant
ut si possent hic semper vivere de regno dei nichil curarent
O insani et infideles corde qui tam profunde in terrenis
iacent ut nichil nisi carnalia sapiant Sed miseri adhuc
in fine graviter sentient quam vile et nichilum erat quod
amaverunt Sancti autem dei et omnes devoti amici christi
non attenderunt que carni placuerunt nec que in hoc tempore
floruerunt sed tota spes eorum et intentio ad eterna bona
anhelabat Ferebatur totum desiderium ipsorum ad mansura
et invisibilia ne amore visibilium traherentur ad infima
Noli frater amittere confidenciam proficiendi ad spiritualia adhuc
habes tempus et horam Quare vis procrastinare propositum tuum
Surge et in instanti incipe et dic Nunc tempus est faciendi
Nunc tempus est pugnandi Nunc tempus aptum est emendandi
Quando male habes et tribularis tunc tempus est promerendi
Oportet te transire per ignem et aquam antequam venias in refrige-
rium Nisi tibi vim feceris vicium non superabis Quamdiu
istud fragile corpus gerimus sine peccato esse non possumus
nec sine tedio et dolore vivere Libenter haberemus ab omni
miseria quietem sed quia per peccatum perdidimus innocentiam

amicis ocia vera beatitudinis. Ideo opz nos tenere patienter et dei expectare misericordiam donec transeat iniquitas et mortalitas absorbeatur a vita. O quanta fragilitas humana que semper prona est ad vicia. Hodie confiteris peccata et cras iterum perpetras confessa. Nunc proponis cavere et post horam agis quasi nichil proposuisses. Merito ergo nos humiliare possumus nec umquam aliquid magni de nobis sentire quia tam fragiles et instabiles sumus. Cito potest etiam perdi per negligentiam quod multo labore vix est tandem acquisitum cum gratia. Quid fiet de nobis adhuc in fine qui tepescimus tam mane. Ve nobis si sic volumus declinare ad quietem quasi iam pax sit et securitas cum necdum appareat vestigia vere sanctitatis in nostra conversatione. Bene opus esset quod adhuc iterum instrueremur tamquam boni et novicii ad mores optimos si forte spes esset de aliqua futura emendatione et maiori spirituali profectu.

De meditatione mortis. Cap. xxiii

Valde cito erit tecum hic factum. Vide aliter quomodo te habeas. Hodie homo est et cras non comparet. Cum autem sublatus fuerit ab oculis eciam cito transit a mente. O ebitudo et duricia cordis humani quod solum presencia meditatur et futura non magis providet. Sic te in omni facto et cogitatu deberes tenere quasi statim esses moriturus. Si bonam conscienciam haberes non multum mortem timeres. Melius esset peccata cavere quam mortem fugere. Si hodie

non es paratus quomodo cras eris. Cras est dies incerta
et quid scis si crastinum habebis. Quid prodest diu vivere
quando tam parum emendamur. Ach longa vita non semper
emendat sed sepe culpam magis auget. Utinam per unam
diem bene essemus conversati in hoc mundo. Multi annos computant
conversionis sed sepe parvus est fructus emendationis. Si
formidolosum est mori forsitan periculosius est vivere diutius
Beatus qui horam mortis sue semper ante oculos habet et ad moriendum
cottidie se disponit. Si vidisti aliquando hominem mori
cogita quia et tu per eandem viam transibis. Cum mane fuerit puta
te ad vesperam non perventurum. Vespere autem facto mane
non audeas tibi polliceri vel promittere. Semper ergo paratus
esto et taliter vive ut nunquam te imparatum mors inveniat
Multi subito et improvise moriuntur. Nam hora qua non putatur
filius hominis venturus est. Quando illa extrema hora venerit
multum aliter sentire incipies de tota vita tua preterita
et valde dolebis quod tam negligens et remissus fuisti
Quam felix et prudens qui talis nunc nititur esse
in vita qualis optat inveniri in morte. Dabit namque
magnam fiduciam moriendi perfectus contemptus mundi
fervens desiderium in virtutibus proficiendi. Amor
disciplinae labor penitencie promptitudo obediencie
abnegatio sui et supportatio cuiuslibet adversitatis
pro amore Christi. Multa bona potes operari dum sanus es
sed infirmatus nescio quid poteris. Pauci ex infirmitate

emendant se et quam multum perseverant tanto culpas multiplicantur
Noli confidere super amicos et proximos nec in futurum
salutem tuam differas quia citius obliviscetur tui homines
quam estimas. Melius est nunc tempestive providere et aliquid
boni premittere quam super aliorum confisio auxilio sperare
Si non es pro te ipso sollicitus modo quis erit sollicitus
pro te in futuro. Nunc tempus est valde preciosum sed proh dolor
quod hoc utilius non expendis in quo promereri vales
unde eternaliter vivas. Veniet quando unam diem
seu horam pro emendatione desiderabis et nescio an
impetrabis. Eya karissime de quanto periculo te poteris liberare
de quam magno timore eripere si modo semper timoratus fueris
et de morte suspectus. Stude nunc taliter vivere
ut in hora mortis valeas potius gaudere quam timere
Disce nunc mori mundo ut tunc incipias vivere
cum Christo. Disce nunc omnia contempnere ut tunc possis
libere ad Christum pergere. Castiga nunc corpus tuum per penitenciam
ut tunc valeas certam habere confidenciam. Ah stulte
quid cogitas te diu victurum cum nullum diem habeas
securum. Quam multi decepti sunt et insperate de corpore
extracti. Quociens audisti a dicentibus quia ille gladio
cecidit ille submersus est ille ab alto ruens cervicem
fregit. Ille manducando obriguit ille ludendo finem
fecit alius igne alius ferro alius peste alius latrocinio
interiit et sic omnium finis mors est. Et vita hominis

tanquam umbra subito pertransit Quis memorabitur tui
post mortem et quis orabit pro te Age age nunc karissime
quidquid agere potes quia nescis quando morieris Nescis etiam
quid tibi post mortem sequatur Dum tempus habes congrega divicias
inmortales preter salutem tuam nichil cogites solum quod
dei est cures Fac nunc tibi amicos venerando dei
sanctos et eorum actus imitando ut cum defeceris in hac
vita illi recipiant in eterna tabernacula Serva te tanquam
peregrinum et hospitem super terram ad quem nichil spectat
de mundi negociis Serva te liberum et ad deum sursum
erectum quia non habes hic manentem civitatem Illuc preces
et gemitus cottidianos cum lacrimis dirige ut spiritus
tuus mereatur ad dominum feliciter transire

De iudicio et penis peccatorum Capitulum xxiiii

In omnibus rebus respice finem et qualiter ante districtum iudicem
stabis cui nichil est occultum qui muneribus non placatur
nec excusationes recipit sed quod iustum est iudicabit O
miserrime et insipiens peccator quid respondebis
deo omnia mala tua scienti qui interdum formidas
vultum hominis irati Ut quid non prevides tibi in die
iudicii quando nemo poterit per alium excusari vel defendi
sed unusquisque sufficiens onus erit sibi ipsi Nunc labor
tuus est fructuosus fletus acceptabilis gemitus exauditur
dolor satisfactorius et purgativus Habet magnum et salubre
purgatorium paciens homo qui suscipiens iniurias plus
dolet de alterius malicia quam de sua malicia iniuria
qui contrariantibus sibi libenter orat et ex corde culpas

Indulget qui veniam ab alijs petere non retardat qui
facilius irascitur quam irascitur qui sibi ipsi violentiam
frequenter facit et tamen omnino spiritui subiugare tentatur.
Melius est modo purgare peccata et vicia resecare quam
in futuro purganda reservare. Vere nos ipsos decipimus
inordinato amore quem ad carnem habemus. Quid aliud
ille ignis devorabit nisi peccata tua. Quanto amplius
tibi ipsi nunc parcis et carnem sequeris tanto durius postea
lues et maiorem materiam comburendi reservas. In quibus
homo peccavit in illis durius punietur. Ibi accidiosi ardentibus
stimulis purgentur et gulosi ingenti siti ac fame
cruciabuntur. Ibi luxuriosi et voluptatum amatores ardenti
pice et fetido sulphure perfundentur et sicut furiosi canes
pre dolore invidiosi ululabunt. Nullum vitium erit
quod suum proprium cruciatum non habebit. Ibi superbi omni
confusione replebuntur et avari miserrima egestate
arctabuntur. Ibi erit una hora gravior in pena quam
hic centum anni in amarissima penitentia. Ibi nulla requies
est nulla consolatio dampnatis. Hic tamen interdum cessatur
a laboribus atque amicorum fruitur solatiis. Esto modo sollicitus
et dolens pro peccatis tuis ut in die iudicii sis securus cum
beatis. Tunc enim iusti stabunt in magna constantia
adversus eos qui se angustiaverunt et depresserunt. Tunc
stabit ad iudicandum qui modo se humiliter subicit
iudicijs hominum. Tunc magnam fiduciam habebit pauper
et humilis et pavebit undique superbus. Tunc videbitur

sapiens in hoc mundo fuisse qui pro Christo didicit stultus
et despectus esse Tunc placebit omnis tribulatio patienter
perpessa et omnis iniquitas appellabit os suum Tunc gaudebit
omnis devotus et merebit omnis irreligiosus Tunc plus
exultabit caro afflicta quam si in deliciis semper fuisset nutrita
Tunc splendebit habitus vilis et obtenebrescet vestis
subtilis Tunc plus laudabitur pauperculum domicilium
quam deauratum palatium Tunc plus iuvabit constans patientia
quam omnis mundi potentia Tunc amplius exaltabitur
simplex obedientia quam omnis secularis astucia Tunc
plus letificabit pura et bona consciencia quam devota philosophia
Tunc plus ponderabit contemptus diviciarum quam totus
thesaurus terrigenarum Tunc magis consolaberis super
devota oratione quam super delicata commestione Tunc potius
gaudebis de servato silentio quam de longa fabulatione
Tunc plus valebunt sancta opera quam multa pulchra verba
Tunc plus valebit stricta vita et ardua penitencia
quam omnis delectatio terrena Disce te nunc in modico
pati ut tunc a gravioribus valeas liberari Hic primo proba
quid possis pati postea Si nunc tam parum non vales
sustinere quomodo eterna poteris tormenta sufferre Si
nunc modica passio tam impatientem efficit quid gehenna
tunc faciet Ecce vere non potes duo gaudia habere
Delectari hic in mundo et postea regnare cum Christo Si
usque in hodiernum diem semper in honoribus et voluptatibus

vixisses quod totum tibi profuisset si gratia in infantia mori
contingeret Omnia ergo vanitas preter amare deum
et illi soli servire Qui enim deum ex toto corde amat nec
mortem nec supplicium nec judicium nec infernum metuit
quia perfectus amor securum accessum ad deum facit Quem vero
adhuc peccare delectat non mirum si mortem
et judicium timeat Bonum tamen est ut si nondum
amor a malo te revocat saltem timor gehennalis
cohibeat Qui vero timorem dei post ponit diu
stare in bono non valebit sed dyaboli laqueos citius
incurret De fervente emendacione tocius vite cap xxv

Esto vigilans et diligens in dei serviciis et cogita
frequenter ad quid venisti et cur seculum reliquisti Nonne
ut deo viveres et spiritualis homo fieres Igitur ad profectum
ferveas quia mercedem laborum tuorum in brevi recipies
nec erit tunc amplius timor aut dolor in finibus tuis
Modicum nunc laborabis et magnam requiem immo
perpetuam leticiam invenies Si tu permanseris fidelis
et fervidus in agendo deus procul dubio erit fidelis et
locuples in retribuendo Spem bonam retinere debes
quod ad palmam pervenies sed securitatem capere non oportet ne
torpeas vel elatus fias Cum enim quidam anxius inter
metum et spem frequenter fluctuaret et quadam vice
merore confectus in ecclesia ante quoddam altare se in oracione
prostravisset hec intra se revolvit dicens O si scirem

quod adhuc perseueraturus essem Statim quod audiuit diuinum
intus responsum Quod si hoc scires quid facere velles
fac nunc quod tunc facere velles et bene securus eris
Moxque consolatus et confortatus diuine se commisit voluntati
et cessauit anxia fluctuacio Noluit quod curiose inue-
stigare vt sciret que sibi essent futura sed magis studuit
inquirere que esset voluntas dei beneplacens et perfecta
ad omne opus bonum incipiendum et perficiendum Spera
in domino et fac bonitatem ait propheta et inhabita terram
et pasceris in diuiciis eius Vnum est quod multos ad profectu
et feruenti emendacione retrahit Horror difficultatis
seu labor certaminis Enim vero illi maxime pre aliis in
virtutibus proficiunt qui ea que sibi magis grauia et contraria sunt
virilius vincere nituntur Nam ibi homo plus proficit et graciam
meretur ampliorem vbi magis se ipsum vincit et in spiritu
mortificat Sed non omnes habent eque multum ad vincendum
et moriendum Diligens tamen emulator valencior erit
ad proficiendum eciam si plures habeat passiones quam alius bene
morigeratus minus tamen feruens ad virtutes Duo specialiter
ad magnam emendacionem iuuant videlicet subtrahere se
violenter ad quod natura viciose inclinatur et feruenter instare
pro bono quo amplius quis indiget Illa eciam magis
studeas cauere et vincere que tibi frequencius in aliis
displicent Vbique profectum tuum capias vt si bona exempla
videas vel audias ad imitandum accendaris Si que

reprehensibile consideraveris tunc ne idem facias Aut si
aliquando fecisti citius emendare te studeas Sic oculus
tuus alios considerat sic iterum ab aliis notaris Quam
iocundum et dulce est videre fervidos et devotos fratres
bene morigeratos et disciplinatos Quam triste est et grave
videre inordinate ambulantes qui ea ad que vocati
sunt non exercent Quam nocivum est negligere vocationis
sue propositum et ad non commissa sensum inclinare Memor
esto arrepti propositi et ymaginem crucifixi tibi propone
Bene verecundari potes inspecta vita Ihesu Christi quia necdum
magis illi te conformare studuisti licet diu in via
dei fuisti Religiosus est qui se intente et devote in
sanctissima vita passionis domini exercet Omnia utilia et necessaria
sibi habundanter ibi inveniet nec opus est ut extra Ihesum
aliquid melius querat O si Ihesus crucifixus in cor nostrum
veniret quam cito et sufficienter docti essemus Religiosus
fervidus omnia bene portat et capit que illi iubentur Religiosus
negligens et tepidus habet tribulationem super tribulationem
et ex omni parte patitur angustiam quia interiori consolatione
caret et exteriorem querere prohibetur Religiosus extra disciplinam
vivens gravi patet ruine Qui laxiora querit
et remissiora semper in angustiis erit quia aut unum
aut reliquum sibi displicebit Quomodo faciunt tam
multi alii religiosi qui satis arctati sunt sub disciplina
claustrali Raro exeunt abstracte vivunt pauperrime

comedunt grosse vestiunt multum laborant parum loquuntur
diu vigilant mature surgunt orationes prolongant frequenter
legunt et se omni disciplina custodiunt Attende carthusienses
cistercienses et diversos religiosos monachos ac moniales
qualiter omni nocte ad psallendum domino assurgunt Et ideo
turpe est ut tu deberes in tam sancto opere pigritare
Ubi tanta multitudo religiosorum incipit deo iubilare
O si nichil aliud faciendum incumberet nisi dominum deum
deum nostrum toto corde et ore laudare O si nunquam
indigeres comedere nec bibere nec dormire sed semper
posses deum laudare et solummodo spiritualibus studiis vacare
Tunc multo felicior esses quam modo cum tam corporibus
necessitate servis Utinam non essent iste necessitates
sed solummodo spirituales anime refectiones quas heu satis raro
degustamus Quando homo ad hoc pervenit quod de nulla creatura
consolationem suam querit Tunc ei deus primo perfecte sapere incipit
Tunc etiam bene contentus de omni eventu rerum erit Tunc
nec pro magno letabitur nec pro modico contristabitur sed ponet
se integre et fiducialiter in deo qui est ei omnia
in omnibus cui nichil utique perit nec moritur sed
omnia ei vivunt et ad nutum incunctanter deserviunt
Memento semper finis et quod perditum non redit tempus Sine
sollicitudine et diligentia nunquam acquires virtutes
Si incipis tepescere incipies mala habere Si autem

dedis te ad feruorem in virtutibus magna pace
et senties leuiorem laborem propter dei graciam et virtutis
amorem. Homo feruidus et diligens ad omnia
est paratus. Maior labor est resistere viciis et passionibus
quam corporalibus insudare laboribus. Qui paruos non
vitat defectus paulatim labitur ad maiora. Gaudebit
semper de vespere si diem expendas fructuose. Vigila
super te ipsum excita te ipsum et quicquid de aliis sit
non negligas te ipsum. Tantum proficies quantum tibi
ipsi vim intuleris. etc.

Explicit libellus de imitatione christi
et scriptus anno domini m° cccc° lx° ... Colon[iensis]